

ЗАТВЕРДЖЕНО

Розпорядження начальника
Баштанської районної
військової адміністрації

14.02.2026 № 12-р

ОРГАНІЗАЦІЙНО-МЕТОДИЧНІ ВКАЗІВКИ З ПІДГОТОВКИ
НАСЕЛЕННЯ БАШТАНСЬКОГО РАЙОНУ ДО ДІЙ У НАДЗВИЧАЙНИХ
СИТУАЦІЯХ НА 2026 РІК

I. ЗАГАЛЬНІ ПОЛОЖЕННЯ

1.1. Організаційно-методичні вказівки з підготовки населення Баштанського району до дій у надзвичайних ситуаціях на 2026 рік (далі – Організаційно-методичні вказівки) підготовлено відповідно до вимог статті 39 Кодексу цивільного захисту України.

1.2. З метою подальшої реалізації вимог Кодексу цивільного захисту України та створення умов для вдосконалення механізму організації навчання населення діям у надзвичайних ситуаціях пріоритетними напрямками на 2026 рік пропонується вважати:

розвиток системи функціонального навчання керівного складу та фахівців, діяльність яких пов'язана з організацією і здійсненням заходів з питань цивільного захисту, як фактора забезпечення спроможності Баштанської районної ланки територіальної підсистеми єдиної державної системи цивільного захисту Миколаївської області (далі – територіальної підсистеми) до дій в умовах загрози чи виникнення надзвичайних ситуацій, зниження людських, матеріальних і фінансових втрат за їх наслідками;

координацію та здійснення спільних дій із забезпечення підготовки органів управління та сил цивільного захисту територіальної підсистеми до дій у разі загрози і виникнення надзвичайних ситуацій, в умовах особливого періоду та терористичного акту шляхом проведення регіональних, місцевих та об'єктових командно-штабних, штабних та спеціальних навчань і тренувань з питань цивільного захисту;

створення належних умов для розвитку і забезпечення дієвого функціонування освітньої підсистеми навчання дітей дошкільного віку, учнів та студентів діям у надзвичайних ситуаціях (з питань безпеки життєдіяльності) єдиної державної системи цивільного захисту;

укріплення потенціалу територіальних громад щодо інформування населення про надзвичайні ситуації, у зоні яких або у зоні можливого ураження від яких може опинитися місце їх проживання, засвоєння певних знань та вмінь з акцентом на запобігання можливим ризикам та загрозам здоров'ю та життю як необхідної умови безпечного способу життя;

поширення у суспільстві основних засад культури безпеки, формування правильної соціальної позиції щодо власної безпеки, мотивації безпечної поведінки в різних сферах життєдіяльності.

1.3. Організаційно-методичні вказівки рекомендуються для використання керівниками суб'єктів забезпечення цивільного захисту різного рівня, зокрема

для організації відповідної роботи посадових осіб органів управління та сил цивільного захисту, а також фахівців, діяльність яких пов'язана з організацією і здійсненням заходів з питань цивільного захисту.

II. РЕКОМЕНДАЦІЇ СТРУКТУРНИМ ПІДРОЗДІЛАМ РАЙОННОЇ ВІЙСЬКОВОЇ АДМІНІСТРАЦІЇ, ОРГАНАМ МІСЦЕВОГО САМОВРЯДУВАННЯ, ПІДПРИЄМСТВАМ, УСТАНОВАМ, ОРГАНІЗАЦІЯМ

2.1. Керівникам структурних підрозділів районної військової адміністрації, керівникам органів місцевого самоврядування, керівникам підприємств, установ організацій району з метою забезпечення навчання з питань цивільного захисту посадових осіб органів влади, а також суб'єктів господарювання, що належать до сфери їх управління, рекомендовано:

1) забезпечити своєчасне проходження функціонального навчання посадовими особами згідно з додатком 1 до Порядку проведення навчання керівного складу та фахівців, діяльність яких пов'язана з організацією і здійсненням заходів з питань цивільного захисту, затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 23 жовтня 2013 р. № 819 (далі – Порядок функціонального навчання);

2) надати практичну допомогу та забезпечити контроль за проведенням на підприємствах, в установах та організаціях, що належать до сфери їх управління:

навчання працівників за програмами підготовки до дій у надзвичайних ситуаціях згідно з вимогами Порядку здійснення навчання населення діям у надзвичайних ситуаціях, затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 26 червня 2013 р. № 444 (далі – Порядок навчання населення);

спеціальних об'єктових навчань і тренувань з питань цивільного захисту згідно з вимогами Порядку підготовки до дій за призначенням органів управління та сил цивільного захисту, затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 26 червня 2013 р. № 443 (далі – Порядок підготовки до дій за призначенням), і Порядку організації та проведення спеціальних об'єктових навчань і тренувань з питань цивільного захисту, затвердженого наказом Міністерства внутрішніх справ України від 28 листопада 2019 р. № 991 (далі – Порядок проведення СОН (СОТ));

2.2. Відділу освіти, охорони здоров'я, культури, спорту управління соціально-економічного розвитку території Баштанської районної військової адміністрації в межах повноважень, визначених Законом України «Про освіту»:

1) надати рекомендації закладам освіти щодо підготовки вчителів до реалізації заходів Дня цивільного захисту в закладах загальної середньої освіти «Основи здоров'я» і предмета «Захист України» в частині компетентності з основ цивільного захисту та безпеки у надзвичайних ситуаціях;

2) забезпечити перегляд і актуалізацію навчальних програм з вивчення заходів безпеки, способів захисту від впливу небезпечних факторів, викликаних надзвичайними ситуаціями, надання домедичної допомоги;

3) спільно з керівниками місцевих органів управління освітою звернути увагу на виконання закладами дошкільної, загальної середньої та професійної освіти вимог Кодексу цивільного захисту України щодо обов'язковості навчання дітей дошкільного віку та учнів діям у надзвичайних ситуаціях та надати рекомендації щодо розроблення та затвердження ними положень про організацію навчання з питань безпеки життєдіяльності та цивільного захисту в територіальних базових закладах загальної середньої та дошкільної освіти;

4) взяти безпосередню участь у щорічних заходах здійснення контролю та моніторингу якості підготовки у закладах освіти дітей дошкільного віку, здобувачів освіти з питань навчання діям у надзвичайних ситуаціях згідно з вимогами Порядку навчання населення та планів основних заходів цивільного захисту на відповідний рік;

5) рекомендувати керівникам органів управління освітою органів місцевого самоврядування району, атестаційним комісіям, які проводять атестацію педагогічних працівників, звернути увагу на обов'язкове проходження педагогічними, науково-педагогічними працівниками, які проводять навчання здобувачів освіти діям у надзвичайних ситуаціях, відповідних курсів підвищення кваліфікації (у міжатестаційний період) у навчально-методичних центрах сфери цивільного захисту на безоплатній основі, зокрема для:

закладів загальної середньої освіти – вчителі предметів «Основи здоров'я» та «Захист України»;

закладів професійної та фахової перед вищої освіти – вчителі (викладачі) предмету «Захист України»;

закладів дошкільної освіти – вихователі-методисти, директори (в закладах, які не мають штатної посади «вихователь-методист»).

Організувати ведення обліку педагогічних, науково-педагогічних працівників, які проводять навчання здобувачів освіти діям у надзвичайних ситуаціях, та дотримання строків подання заявок на їх навчання до Навчально-методичного центру цивільного захисту та безпеки життєдіяльності Миколаївської області (далі – НМЦ ЦЗ БЖД Миколаївської області);

6) забезпечити своєчасне надання звітів про навчання діям у надзвичайних ситуаціях студентів, учнів та дітей дошкільного віку (таблиці 3, 4 додатка 36 (форма 7/НН) Табеля термінових та строкових донесень з питань цивільного захисту, затвердженого наказом Міністерства внутрішніх справ України від 22 липня 2024 р. № 502(далі – Табелі термінових донесень).

2.3. Керівникам районних спеціалізованих служб цивільного захисту Баштанської районної ланки територіальної підсистеми єдиної державної системи цивільного захисту Миколаївської області і її субланок, у межах визначених законодавством України повноважень військових адміністрацій, органів місцевого самоврядування, з метою забезпечення навчання з питань цивільного захисту посадових осіб військових адміністрацій та суб'єктів господарювання, що належать до сфери їх управління, посадових осіб органів місцевого самоврядування та суб'єктів господарювання комунальної власності,

а також здійснення підготовки населення до дій у надзвичайних ситуаціях рекомендовано:

1) забезпечити організацію та проведення заходів з підготовки:

органів управління Баштанської районної ланкитериторіальної підсистеми єдиної державної системи цивільного захисту Миколаївської області і її субланок та підпорядкованих їм сил цивільного захисту з урахуванням вимог Порядку підготовки до дій за призначенням, плану основних заходів цивільного захисту територіальної підсистеми, річних планів її ланки та субланок. Тематику штабних тренувань спрямувати на відпрацювання оперативності у роботі та взаємодії між посадовими особами одного органу управління або посадовими особами кількох і більше органів управління та керівниками підрозділів (служб, формувань) під час організації, здійснення та всебічного забезпечення заходів із захисту населення і територій у разі загрози виникнення або виникнення надзвичайних ситуацій, реагування на них та ліквідації їх наслідків у мирний час і в особливий період;

територіальних і об'єктових спеціалізованих служб цивільного захисту відповідно до вимог Положення про спеціалізовані служби цивільного захисту, затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 08 липня 2015 р. № 469, та Порядку підготовки до дій за призначенням;

територіальних і об'єктових формувань цивільного захисту відповідно до вимог Порядку утворення, завдання та функції формувань цивільного захисту, затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 09 жовтня 2013 р. № 787, та Порядку підготовки до дій за призначенням;

керівного складу та фахівців, діяльність яких пов'язана з організацією і здійсненням заходів з питань цивільного захисту, районної державної адміністрації, органів місцевого самоврядування, підприємств, установ та організацій, що належать до сфери їх управління, шляхом проходження функціонального навчання у НМЦ ЦЗ БЖД Миколаївської області, відповідно до Плану комплектування НМЦ ЦЗ БЖД Миколаївської області з навчання керівного складу та фахівців, діяльність яких пов'язана з організацією та здійсненням заходів цивільного захисту на 2026 рік (далі - План комплектування);

2) організувати та забезпечити умови для проходження:

одноденних навчальних зборів з керівниками підрозділів (фахівцями) з питань цивільного захисту органів місцевого самоврядування на базі НМЦ ЦЗ БЖД Миколаївської області з питань реалізації заходів захисту населення і територій від надзвичайних ситуацій у мирний час та в особливий період відповідно до плану основних заходів цивільного захисту Баштанської районної ланки територіальної підсистеми єдиної державної системи цивільного захисту Миколаївської області на рік;

курсів підвищення кваліфікації за спеціальністю «Цивільна безпека» для фахівців з питань цивільного захисту місцевих органів виконавчої влади і органів місцевого самоврядування на базі НМЦ ЦЗ БЖД Миколаївської області або інших закладів освіти, що мають ліцензію для провадження діяльності з надання такої освітньої послуги;

3) сформувати на підставі узгоджених графіків проведення спеціальних об'єктових навчань і тренувань на суб'єктах господарювання та затвердити плани-графіки проведення практичної підготовки осіб керівного складу і фахівців, діяльність яких пов'язана з організацією і здійсненням заходів цивільного захисту, на рік згідно з вимогами Порядку проведення СОН (СОТ) та забезпечити їх виконання;

4) організувати контроль за здійсненням практичної підготовки під час проведення спеціальних об'єктових навчань і тренувань з питань цивільного захисту на підприємствах, в установах та організаціях, що належать до сфери управління, згідно з вимогами Порядку проведення СОН (СОТ);

5) сформувати та подати в установлений термін заявки на функціональне навчання за державним замовленням на плановий рік на підставі потреби у навчанні, використовуючи результати обліку осіб на території відповідної адміністративно-територіальної одиниці, які зобов'язані проходити функціональне навчання, та періодичності проходження функціонального навчання окремих категорій осіб, зазначених у додатку 1 до Порядку функціонального навчання;

6) організувати розроблення і затвердити:

Організаційно-методичні вказівки з підготовки населення до дій у надзвичайних ситуаціях та організувати контроль за їх виконанням;

положення про організацію роботи консультаційних пунктів при місцевих органах виконавчої влади та органах місцевого самоврядування, згідно з вимогами Порядку навчання населення;

7) забезпечити:

інформування населення про надзвичайні ситуації, у зоні яких або у зоні можливого ураження від яких може опинитися місце проживання громадян, а також про способи захисту від впливу небезпечних факторів, викликаних такими ситуаціями;

доведення до населення, враховуючи воєнний стан у державі, порядку дій у випадку попереджувального сигналу «Увага всім» (зокрема «Повітряна тривога»), поводження з вибухонебезпечними предметами, застосування противником засобів ураження (у тому числі радіаційних, хімічних та бактеріологічних), проведення евакуаційних заходів, оприлюднення інформації про місця розташування та стан готовності захисних споруд цивільного захисту та інших споруд, призначених для укриття всіх верств населення тощо;

розповсюдження інформаційних матеріалів, буклетів, пам'яток, листівок, інших друкованих відео та аудіоматеріалів. Кожна людина має чітко усвідомлювати свої дії у надзвичайних ситуаціях та ту допомогу, на яку вона може розраховувати за таких умов;

розширення мережі та діяльність консультаційних пунктів при органах місцевого самоврядування, особливо в частині створення умов для оволодіння громадянами навичками користування найбільш поширеними засобами захисту і надання допомоги постраждалому у невідкладному стані;

проведення інформаційно-просвітницької роботи з населенням щодо правил поведінки в умовах надзвичайних ситуацій шляхом запровадження

постійних рубрик у медіа, зокрема друкованих, а також за допомогою інформаційно-комунікаційних технологій, аудіовізуальних та інтерактивних засобів і соціальної реклами;

подання звітності з питань підготовки органів управління цивільного захисту та навчання населення діям у надзвичайних ситуаціях, відповідно до Табелю термінових донесень;

8) спланувати проведення з керівним складом ланки (її субланок) і керівництвом підпорядкованих підприємств, установ та організацій підбиття підсумків з виконання основних заходів з навчання працівників діям у надзвичайних ситуаціях за окремий плановий період і визначення завдань на наступний плановий період.

2.4. Керівникам підприємств, установ та організацій у межах завдань і обов'язків, визначених статтею 20 Кодексу цивільного захисту України, з метою здійснення навчання працівників з питань цивільного захисту, зокрема правилам техногенної та пожежної безпеки, рекомендується:

1) забезпечити проходження у визначені строки функціонального навчання у НМЦ ЦЗ БЖД Миколаївської області працівників з числа керівного складу та фахівців, діяльність яких пов'язана з організацією та здійсненням заходів цивільного захисту;

2) організувати підготовку працівників до дій у надзвичайних ситуаціях, згідно з вимогами Порядку навчання населення, для чого:

утворити навчальні групи та здійснити навчання працівників діям у надзвичайних ситуаціях шляхом курсового та індивідуального навчання за Програмою загальної підготовки працівників до дій у надзвичайних ситуаціях, затвердженою наказом ДСНС України від 06 червня 2014 р. № 310;

затвердити програми спеціальної підготовки працівників, яких залучено до складу спеціалізованих служб і формувань цивільного захисту, та забезпечити проведення з ними занять безпосередньо на підприємствах, в установах та організаціях або на договірній основі у НМЦ ЦЗ БЖД Миколаївської області. Особливу увагу зосередити на порядку приведення у готовність спеціалізованих служб і формувань цивільного захисту до дій у складі угруповання сил цивільного захисту, визначених для виконання завдань в особливий та відновлювальний період;

провести з призначеними відповідальними особами з обслуговування фонду захисних споруд тренування щодо порядку дій із підготовкою таких споруд до укриття населення (укомплектування запасами матеріалів, обладнання, інструменту та засобами, необхідними для приведення у готовність захисних споруд), у тому числі осіб з інвалідністю та інших маломобільних груп населення;

організувати, відповідно до Порядку затвердження програм навчання та інструктажів з питань пожежної безпеки, організації та контролю за їх виконанням, затвердженого наказом Міністерства внутрішніх справ України від 05 грудня 2019 р. № 1021, зареєстрованим у Міністерстві юстиції України 03 лютого 2020 р. за № 108/34391, проведення під час прийняття на роботу і за місцем роботи інструктажів працівників з питань цивільного захисту, пожежної

безпеки та дій у надзвичайних ситуаціях, розроблених на підставі програм підготовки працівників та чинних на підприємстві, в установі та організації правил, інструкцій, планів реагування на надзвичайні ситуації, інших нормативно-правових актів з питань цивільного захисту, техногенної та пожежної безпеки;

визначити порядок проходження працівниками, яких приймають на роботу, пов'язану з підвищеною пожежною небезпекою, спеціального навчання(пожежно-технічного мінімуму), з призначенням відповідальних за його проведення з урахуванням вимог Правил пожежної безпеки в Україні, затверджених наказом Міністерства внутрішніх справ України від 30.12.2014 № 1417, зареєстрованим у Міністерстві юстиції України 05 березня 2015 р. за № 252/26697;

забезпечити проходження особами, що залучаються підприємствами, установами та організаціями (у тому числі на умовах договору) до проведення інструктажів, навчання і перевірки знань з питань цивільного захисту, пожежної та техногенної безпеки, спеціальної підготовки на територіальних курсах, у навчально-методичних центрах цивільного захисту та безпеки життєдіяльності, відповідно до вимог типового положення про них;

3) організувати проведення об'єктових тренувань і навчань з питань цивільного захисту, для чого:

скласти, та, за узгодженням з Баштанським районним управлінням цивільного захисту та превентивної діяльності Головного управління ДСНС України у Миколаївській області, органом місцевого самоврядування, керівниками підприємств, установ та організацій, затвердити графік проведення спеціальних об'єктових навчань і тренувань з питань цивільного захисту на підприємстві, в установі, організації на рік;

розробити та затвердити, згідно з Порядком проведення СОН (СОТ), плануючі документи з питань підготовки та проведення спеціальних об'єктових навчань (тренувань) з питань цивільного захисту;

організувати проведення працівниками НМЦ ЦЗ БЖД Миколаївської області інструкторсько-методичних занять і цільових інструктажів з керівництвом спеціальних об'єктових навчань з питань цивільного захисту та посередниками на суб'єктах господарювання, віднесених до однієї із категорій цивільного захисту або тих, хто продовжує виробничу діяльність в особливий період чи має в користуванні хоча б один об'єкт підвищеної небезпеки;

провести засідання об'єктових комісій із залученням представників Баштанського районного управління цивільного захисту та превентивної діяльності Головного управління ДСНС України у Миколаївській області з оцінки готовності (допуску) персоналу до проведення спеціальних об'єктових навчань з питань цивільного захисту;

відпрацювати практичні дії персоналу, застосовуючи засоби оповіщення, колективного та індивідуального захисту, в режимах підвищеної готовності, надзвичайної ситуації та воєнного стану, щодо виконання заходів з підтримання стійкості функціонування об'єкту до, під час і після настання надзвичайної ситуації. За отриманими результатами внести необхідні

уточнення та зміни до планів реагування на надзвичайні ситуації (інструкцій щодо дій персоналу суб'єкта господарювання у разі загрози або виникнення надзвичайних ситуацій) та планів цивільного захисту на особливий період;

подати до місцевого органу виконавчої влади (Баштанської районної військової адміністрації) та Баштанського районного управління цивільного захисту та превентивної діяльності Головного управління ДСНС України у Миколаївській області звіт за результатами проведених спеціальних об'єктових навчань і тренувань;

4) забезпечити:

проходження посадовими особами навчання та перевірки знань з питань пожежної безпеки з урахуванням вимог пункту 16 Порядку навчання населення (Перелік підприємств, установ та організацій України, які проводять навчання з питань пожежної безпеки, оприлюднений на офіційному сайті ДСНС);

ведення документації з питань організації навчання працюючого населення (переліки навчальних груп, осіб керівного складу і фахівців, які у поточному році повинні пройти функціональне навчання, посадових осіб, які проходять навчання та перевірку знань з питань пожежної безпеки, робочі навчальні плани і програми, розклади занять, графіки консультацій, журнали навчання, плани підготовки і проведення спеціальних об'єктових навчань і тренувань тощо);

5) вжити заходів щодо вдосконалення матеріально-технічної бази з підготовки працівників до дій у надзвичайних ситуаціях шляхом виділення ділянок, споруд, приміщень для обладнання у них навчальних ділянок, пунктів, класів тощо;

6) обладнати (оновити) в кожному окремо розташованому структурному підрозділі підприємства, установи та організації інформаційно-довідковий куточок з питань цивільного захисту та забезпечити його наповнення навчальними і наочними посібниками, передбаченими загальною програмою підготовки працівників до дій у надзвичайних ситуаціях, інформаційними стендами з доведення основних заходів, що виконуються підприємством, установою, організацією відповідно до об'єктового плану реагування на надзвичайні ситуації;

7) керівникам закладів освіти всіх рівнів забезпечити обов'язкове проходження педагогічними, науково-педагогічними працівниками, які проводять навчання здобувачів освіти діям у надзвичайних ситуаціях, відповідних курсів підвищення кваліфікації (у міжтестастійний період) у НМЦ ЦЗ БЖД Миколаївської області на безоплатній основі та організувати ведення обліку таких працівників.

Заступник начальника
районної військової адміністрації

Андрій ДЯЧЕНКО